

3d-printen en aansprakelijkheid

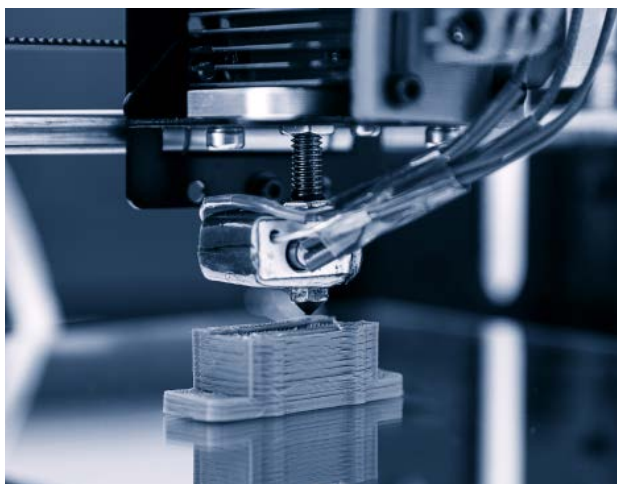
Steeds vaker worden ge-3d-printe objecten gebruikt als componenten of als vervangingsonderdelen. Maar wie is aansprakelijk bij schade of een ongeluk, als gevolg van een defect of ondeugdelijk ge-3d-print onderdeel? Advocaat Hub Dohmen, met een achtergrond in techniek, geeft toelichting.

Tekst **Evi Husson**

► “3d-printen is een nog vrij jonge technologie. Net als andere nieuwe of disruptieve technieken brengt het veranderingen in de industrie of maatschappij met zich mee. De wet- en regelgeving is zodanig algemeen en relatief flexibel opgesteld dat men ook op dergelijke nieuwe technieken algemene juridische beginselen kan toepassen”, legt advocaat Hub Dohmen uit. “Het probleem is echter dat de gemiddelde jurist niet technisch is onderlegd. Hij heeft meer moeite met het toepassen van rechtsregels op technologie waarvan hij niet begrijpt wat de basisprincipes zijn.”

Complexiteit en betrokkenen aansprakelijkheid

Wanneer een ongeval gebeurt door een foute print uit een 3d-printer is het niet zo eenvoudig meteen diegene die aansprakelijk is, aan te wijzen. De aansprakelijkheid is complexer dan bij andere technieken. “Er kan een fout zitten in de software van de 3d-printer, in de cad-file of de scan van een bestaand object. De aangeleverde grondstof heeft mogelijk niet de juiste specificaties; er is een bedienings- of afwerkingsfout gemaakt; de werkomstandigheden zoals extra trillingen, temperatuurschommelingen of luchtvochtigheid hebben tot het falen van het product geleid; de validatie- en testprocedure zijn niet volledig of juist uitgevoerd; het ob-

ject is op een foutieve manier gemonteerd of gebruikt... “Achter al deze mogelijke oorzaken schuilen menselijke handelingen. Ontstaat er schade door het gebruik van een ge-3d-print object, dan moet je achterhalen welke partijen welke bijdrage hebben geleverd aan de totstandkoming, montage en ingebruikname van het object. Vervolgens moet je nagaan welke impact hun aandeel heeft gehad op het incident en wie welke aansprakelijkheid draagt. Betrek je juristen hierbij, dan zullen deze ook enige basiskennis moeten hebben van de technologische omstandigheden.”

Overeenkomst over aansprakelijkheid

De aansprakelijkheid kan dus bij meer partijen liggen en is per geval anders. Dohmen: “Als je in een hoogwaardige technologische omgeving met een innovatieve techniek zoals 3d-printen gaat samenwerken met andere partijen, is het aan te bevelen om vooraf met elkaar afspraken te maken over de aansprakelijkheid. Je kunt bijvoorbeeld de aansprakelijkheid verdelen of bij één partij leggen.

Wordt ervoor gekozen om de aansprakelijkheid bij één partij te leggen, dan kan deze zich hiervoor verzekeren en dit meenemen in de prijsbepaling. Hij koopt op die manier bij de andere betrokken partij(en) een deel van de aansprakelijkheid af. Belangrijk is in elk geval om het bespreekbaar te maken zodat eventuele discussies achteraf snel zijn op te lossen. En neem je het als juridisch element mee in een overeenkomst, dan is het wel aan te bevelen om een jurist met enige kennis van techniek te betrekken om gedoe achteraf te voorkomen.”

Praktijk

In de praktijk gebeurt het vastleggen van aansprakelijkheid in een contract vooralsnog erg weinig. “Bedrijven zijn huiverig voor oeverloos veel papierwerk bij de implementatie van een innovatieve techniek omdat het als vertragende factor kan werken op de implementatie. Toch zou het niet slecht zijn om vooraf de risico's te bekijken. Het risico op falen wordt er niet mee verlaagd. Wel maak je de risico's helder waardoor je kunt beslissen hoe je ze gaat dragen, verzekeren en uiteindelijk ook beprijzen.”